

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Ötásbbs postáért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint azelőtt több iszeli hirdetések, alán szoriat a legolcsóbb árért: Bélyegdíj: minden beiktatásért külön 30 kr. Nyilt-tér-en megjelenő közlemény 60-asbbs sorra 15 kr. Név- vagy bérmentenel beküldött kéziratok nem vétettek tekintetbe. — Ugy szoriaton kéziratos sem adának vissza.

1 p. kövér lud 4—4.50 kr., 1 p. 1.80—2 forint, 1 pár kacsa 12 db. tyuk tojás 30 kr.

virati tudósítás.) Bécsi tőzsde aug. 03 ft 50 kr. arany 5 ft 23 kr. any 8 ft. 79 1/2 kr.

szekesatos s kiadótulajdonos: LAH KAROLY.

Főmunkatárs: TMARI KAROLY.

yilttér.

g kitartás felében és telletetés.

nt bármely időtől fogva, — tására — felében felvállal 400 b juhott, melyben legalább anya juh legyen. — Ezenre 30—40 darab tehenet, — o szarvas marhát is zemi levél utján N.-Kállóban f. Kállay Miklóssal.

rési hirdetés.

zemi királyi törvény-zék, mint te-szaz részéről közhírre tereték, mi-Holcsy Arnold részere 710 ft, a részere 450 ft tőke s járuléka Beszer Gábor és neje Facsar t megatának, a m. a debreczeni telektelep-zkönyvbe jelezett s mit piac u czai 1861. szamu há-10 1300 negyszögöl öndöi föld, a 60 árverésen el nem keltvén, azok en folyó évi augusztus hó 27-én a telektelep-nyv iródban kiküldött k Péter által megtartandó árve-szterre becsarom alul is el tognak

ar a becsaroték az árverelők ál-pérez 50 ft.

gy a 60 részletben, és pedig az azonal, a másoknál a leütéstől i-lik, s felétől 2 hónap alatt, a szamát levetendő, a banatpérez tudatás. tetelek a kiküldöttel és a telek-telep-nyvok

Borzuzs József, jegyző.

vári vasut.

intézkedésig.

Table with 2 columns: Budapest és Bécsfelé. Rows showing departure times for various routes.

Table with 2 columns: Aradról Budapest és Bécsfelé. Rows showing departure times for various routes.

Table with 2 columns: Budapest és Bécsfelé. Rows showing departure times for various routes.

csatlakozása Aradon, Csabán, Szerencsen, Szolokon és to meg.

zletigazgatóság.

ren tartandó bírói árverés s ígérőknek kész pénzfizetés datni.

ben, 1874. aug. 8-án.

Mészáros László, bir. végrehajtó.

Az idők tanúságai.

* * A főrendi háznak még folyvást tartanak ülésai, s szőnyegen van a választási tárgyalat; az összehívhatatlanságról szóló javaslat már letárgyalatott, s kormánylapok kifejezése szerint, abban a kormány teljes győzelmet aratott a módosításokkal szemben.

Nagyon jól mondják, hogy a kormány aratta a győzelmet, s nem az igazság. Igaz, hogy nem tudták kereszteljesíteni a szerzetesek s a képviselőség összehívhatatlanságát általában véve, de megtagytak az összehívhatatlanság határain belül négy szerzetrendet.

Ugyane javaslatban még megtekték azt a baklövést is, hogy a földhitelintézet Csengeri Antalra kimondták az összehívhatatlanságot, s így engedtek a személyes tekinteteknek az elv felett.

Hisz — „a kormány győzött.” Károlyi István gróf nagyon sok igazságot is elmondott arra nézve, hogy milyen a főrendház? Elmondá ő, hogy ezt maga a kormány sem tiszteli, sőt semmibe sem veszi.

Izaza van. A főrendi házat mindenki annyiba veszi, a mennyit ér, azért nem veszi senki semmibe.

De hát nem maga-e az oka? Mit tehetünk mi arról, hogy önmagának nem tud tekintélyt szerezni? Hisz azokért, a miket tesz, csak nem kívánjuk, hogy hódoló tisztelettel boruljunk le előtte? Károlynak igaza van, midőn oly értelemben nyilatkozik, hogy a főrendi ház sokszor játszott a kormány s többség iránt a szolgai szerepet.

Azért hirdetik már jelőre a kormányt, hogy az oda kerülő tárgyalatok — mint öklőre értesülnek a jövő tanácskozási eredményéről — változtatás nélkül elfogadjatnak.

A főrendi ház a választási törvényjavaslatban megette már eddigé is a maga módosításait, habár nincs azokban közönség. Az adóbeiktatást a választások előtt, benne hagyták; jött ugyan erre nézve különvélemény, de biz azt csak tízen találták pártolói.

Egyébiránt itt is „a kormány győzött,” ha hártérbe szorított is a nemzet érdeke.

De tekintünk megzebb egy kisé. Vajon igazán győzött-e a kormány a főrendi ház felett?

Mi is volt a kormány célja? — Az, hogy az összehívhatatlansági s választási tárgyalatok még ez ülészekk alatti törvényvöl legyenek. Ugye e cél nem érhető el, miután a főrendek módosításokat tettek a javaslatokban. A képviselők pedig nem tart érdelemleges tiltást e hóban, s így semmi sem lesz abból, hogy a javaslatok most törvényvöl váljanak, mivel erre nézve még a képviselőknek k érdemleges tiltást kellene tartani.

Nézetünk szerint azonban ez ügy hátramaradása nem egyéb, mint a kormány gyávasága. A télen ott hevertette a képviselőket, s nyárára nyakukra tola a temérék munkát, s még sem tudja a dolgokat egy intézni, hogy célt érjen valamiben.

A „DEBRECZEN” tárczája.

AZ ÁLDOZAT.

— Történeti beszély. — Kállay Istvánról. (21. folytatás.)

Gyakran megmozdult Umer lelke rejtékén a megbánás viperája, mely hit-és hontagadását mérges fülánkjával érzékenyen eszébe juttatá. Mig egyfelől Jette szelid, emberséges modora kötelezőleg hatott napki fogakozására, másfelől a leányá által okozott szerelmi gyálatat eméke a felforgatás dühángját éleszté szívében.

A szív egyik oldalán a szeretet tarka virágai nyulnak, másikon ezalatt a gyűlölet haragos-zöld iszalaga kapaszkodik fölőbb-fölőbb. Szeretni és gyűlölni tud az ember — s épen ezen szeretet és gyűlölet hozza közelebb egymáshoz, ismerteti föl egymással.

Nem érez-e valami nevezhetlen boldogságot a szeretet, midőn legbecsebb tárgyat föltalálhat? De igen, ezáltal mintegy istenülve van! Nem érez-e valami borzalmas boldogsá-

Kérdés marad még egyébiránt az is, hogy vajon nem lehetne-e összehívni a képviselőket e hóban érdemleges ülésre?

Hiszen ök szavazták meg magoknál a képviselői napdíjakat egész augusztus hóra, s e tekintetben épen nem gyakorolt rájuk nyomást a nemzeti közvélemény. Ha tehát magokat egész hóra megfizették az állampénztárból, akkor talán jogosan megkivánhatjuk, hogy dolgozzanak meg érte.

Bevalljuk, hogy kényelmetlen dolog volna ez, de ha kényelmes volt a napdíjat megszavazni, akkor tessék megoldozni azért kinek-kinek.

Csak nem kívánhatják ettől a szegény nemzettől, hogy ingyen fizessen nekik!

Erre ugyan — úgy látszik — nem is számítanak. Hanem általánosán megnyugosznak abban, hogy az érintett két tárgyalat ez időnyben nem lesz törvény.

Igy a képviselők hiába annak a forró napokban. A nemzet azannak semmi hasznát nem vette.

Mindeztért a mi bölcs és gyönyörűséges kormányunkat illeti a dícsőség. Legyen áldott „szent” neve!

— Arad város közzgyűlése öt tagból álló küldöttséget nevezett ki, hogy az okt. 6-iki országos honvédelmi s szükséges előkészületeket megtegye.

— Csengeri Antal földhitelintézetének német nyelven szerkesztett kimutatását olvassa fel Zichy Ferreris Viktor gr. a főrendi házban, mert a mint mondá, magyar nyelvű kimutatást nem kapott. Ez aztán a magyar földhitelintézet.

— A honvédelmi ügyészség s a honvédelmi tanácsok közötti viszály képezi most a sajtóban a napi beszédet. De az egész beszédből semmi bizonyosat nem lehet kivenni.

— B. Wesselényi József volt képviselő, honvéd huszárfőhadnagy s Andrassy korában miniszterelnöki titkár e hó 11-én a lipótvárosi térföldjében, hu néje gr. Mikó Anna karjai közt meghalt. Hadadon e hó 18-án temetik el. Béke bórtnak!

— Kinevezések. Versecz főispánává Stancsich György pincsovai főispán nevezetett ki Lazarovics helyére, ki ez állástól felmentetett. Tenner Adolf a kolozsvári egyetemhez az egyetem és összehasonlító földrajz tanszékére; ugyanoda a bór és bujakortan tanárává Dr. Geber Ele nevezetett ki. Páskuj Lajos szatmári plebánusnak a tihulyai czimzetes apátság, Lugács Tivadar nagybányai plebánusnak a magdolnai czimzetes prépostság adományoztatott.

— Bittó Gleichenbergbe, Trefort Tirol és Németországba utazik.

A vízvezetésről.

A „Debreczen” legutóbbi számaiban az általam indítványba tett vizkérdésre több cikket jelent meg, mely cikkekben azonban csupán a hortobágyi legelő eszatonázásáról, vagy ennek nem léteben a gazdálkodók meg nem élhetőségéről van említés tétel.

Noha ez igen helyes aggodalom némi részben, de szerintem a Hortobágy buzát, tengetri, teiere takarmányt stb. nem ad, és ennek következtében számtó földek, erdők és réteinkre is égető szükséges a vízvezetés. — (A Hortobágy

még nem vinné a husnak fontját 12—14 krra, mint az a Tiszaszabályozás előtt volt.)

Elégé sajnos, hogy csupán a kénszerőség után hozgy javaslatba azon rendkívüli fontosságú eszmét, mely megváltaná nemcsak a gazdálkodókat, hanem az egész városi és vidéki lakosságot azon rendkívüli drágaságtól; a mely már több esztendő óta uralkodik nálunk.

Hol vannak azok a jó dus termő földek, midőn számtó földeink 10—15 manggal fizetnek evrói érve?

Bár zsinór-mértékű tartottuk volna legnagyobb hazánkának gróf Széchenyi Istvánnak bölcselétét, a ki a Tiszaszabályozást előmozdította ugyan, de egyuttal megjegyzésbe tette mellé a eszatonázás vagy vízvezetés ékerülhetlenségét — de az utóbbival nitemen gondolát a mi lakos honatyánk, — hiszen a föld el lehet viz nélkül is!

Ha már mesterséges uton nem állíttatnak vissza a vízlepte rétek, legalább a mi eddig megmaradt, azt el ne pusztítatunk. Valóságos irthorúborat visznek véhez ezek ellenében, csak hogy száthassák fel és vethessenek bele magot.

(Nem hagyhatom említés nélkül, hogy a városunk határában levő Vekeri nagy vizre is szintén nem réb mondatott ki a halalos ítélet, a végrehajtó árendásnak 100 ft költség már kiízütetett a tó lecsapolására. — de mielőtt ez fogantatható lett volna, a tó a nagy szárazságban cillant, azonban majd úgy intézik, hogy vissza ne jöhessen többé.)

Hogy a vízzel borított rétek és tavak mily átvös befolyással vannak az eszözésekre nézve? arról a régibb korban élő emberek jobban meggyőződhetnek, mint mi; tehát a vízvezetéssel nem csupán az ártó eszözések el, hanem az eszö is gyakrabban meglátogatná vidékünket.

Sebes György ur szerint az volna a főkérdés, hogy mennyibe kerülne a Tiszától Debreczenig a vízvezetés? erre nézve az előleges kérdéseket megtegttem, egy szakértő technikusnál, és pedig felkerentem a helybeli gázgyár igazgatóját Janzen Róbert urat, ki is szóbelileg a következő tervetvett adta elő.

A Tisza gőpíleg ide vezetése ellenében semminemű akadály nem forog, és oly nagy mennyiségben volna a víz kapható két lánnyi átutóvíz csövön, hogy p. o. a Hortobágyot 24 óra alatt egészen el lehetne vízzel boríttatni.

A vízvezetés a következőkkel állana. 1-ször. Két vagy három lánnyi átutóvíz vízvezetési vascsövek a Tiszapartjától a városig egy öl mélyen a földbe berakásá 7 mérföldtől hosszan a lecsatlással együtt öle 20—25 tba kerülne; ez a legnagyobb költséget igényelne. 2-ször. A város behálózása kisebb-nagyobb vízvezetési csövekkel. 3-ször. Egy gőz, vitzelő gép felállítása a Tiszapartján. 4-ször. Egy távírda felállítása a gépjáratól a városig. 5-ször. 3—4 órház a vízvezetési csövek mentében, a melyből nyilásoknál. Ez tehát kerülne egy millióba, különben Janzen Róbert ur ezen egész műterv elkészítésére és pontos kiszámítására magtér készséggel díjmentesen felajánlotta. Kérdés, vajon behozná-e ezen befektetett millió forint a 6% kamatját?

Erre igen nehéz volna felelni, és pedig nem azért, mintha a 6% kamattal nem fognék felelni, hanem mert leírhatatlan boldogság számlára szeretett városunkra és vidékére az által, különben ez eszme magába is boldogít a valóslás érett gyümölcsöt fog hozni.

Itt egy rövid feleletet a kérdésre. A látszólagos biztos jövedelem is szép eredményt mutatna fel. Először a Hortobágy maga egyszerű kapitalistát hozna ez időny alatt. 25 ezer db nagyobb lábas jóságot számíttva fel, ennek darabját az első évben 5 fájával számíttva, 140,000 ft hozna be; két három év múlva azonban sokkal több lábas jóságra lehet számítani.

A szántóföldekre bevezetés a gazdálkodó függene, azonban kicsinyitől, ha veszzük, általában még 60 ezer ft jövedelmet hozna, és így a milliónak 20%-es kamata tünik ki.

Több kisebbbirtok patakok lehetne előállítani gépíleg a fővizvezetési cső utjában esz, régenten folyós völgyeken. p. o. a Vértölgy, Ágot, és Zsomvölgyön, a mely völgyek hosszan elnyulván, szárazság ide-

mentés és egyszerű pompájának évezetében fürdőve, önkéntelen a teremő bölcseségének es csodamű alkotójának számolya felel st.

Az ifju várt s gondolkodék, a homlokán szülemlett s legördülő verejtéköppek árulák el azon benső küzdelmet, melynek heve eme gyöngyöket előidézé.

A völgyi patakpart gyalog ósvényén, a mirtusz-, citrom-és ígelombzat között, lassu léptekkel s földre sülyesztett szemmel közeledik egy fehérlőtűnyű hölgy-alak. Ha bársony cipője egy lombán heverő kigyó farkát tapossa meg, a mérges szíveséget nem hallja; a fíkon sárguló arany gyümölcs, a fészkeről elriasztott anyamadar haragos szárnycsattogása nem érdeklí őt, inkább ösztönszerűleg, mint öntudatosan közelg a lombsátor felé. Ez ifju leányka: Áza.

Az atyjától nyert két havi időköz egyike már lejárt, minél inkább közeledék a következő holdtelt, annyivalinkább fogyott a leányka ereje és élet iránti vágya. Az arczát elborító halványság, a főhéber dőltyű, mely labkónnyu terméget körülfűllészté, a felozlás végvárára enged elvezeték.

Midőn a lombornyó rejtékéhez közeledék, nem lepte meg az ott várakozó ifju, valamint kevés hatással volt reá utában a sokszertű természetű változat. A gépies cselekvés egymás felé fordítá szekeret rúdát, míg a völgy-rejték az árny úde fűszertől illatoz.

Most egy fedetlen homlokú ifju mereng e szentélyben, könnyű turbánja, az illatos demutka s erdei árvácskaszeren hanyagul hever. A hegytetőket forró sugárral özönlő nap már nyugot felé fordítá szekeret rúdát, míg a völgy-rejték az árny úde fűszertől illatoz.

E hely valóban isten háza, a lélek a ter-

jén — nagyon sok takarmányt nyujtanának télire; nem különben a szántóföldekre is jó befolyással lennének az ilyen patakokkák.

Befejezem cikkemet azzal, hogy ha bár városunknak, mely ezen ügyet leginkább felkarolná, a nagy szente lakosságának, a mostoha időjárás következtében, ezen terv kivitelesése nagy feladat volna; annál inkább kétszeres erővel kell azon célt felé törekednie, a mely a befeleketett összeget mihamarabb számszorosán visszafizetelendia, a mely által hazánk boldogságán is sokat fogának segíteni.

Polony Andor.

— Nagyvárad, aug. 14. Az önvédelmi harc vértanuert a gyászszünetet tegnap délelőtt 10 órákor megtartatott a róm. kath. püspöki székesegyházban, melyben ez alkalomra igen szép közönség gyűlt össze. Képviselve volt egy a megye, mint a város, a nagy számu tisztviselő által, Nagyvárad hölgyei pedig fényes bizonyítékát adák, hogy egyszersmind honleányok is. A székesegyház közepén volt felállítva a magas ravatal, mely koszorúkkal volt fedve, megható színezetet adott az egésznek, két fekete fityból készült zászló. Az egyik: „A nemzet vártaunüert,” a másik: „Az 1848-49-iki önvédelmi harcban elesettekért.” cz. felirattal. A misét Zajuay kanonok végezte.

— Az egyetemes tanítógyűlés bizottsága benyujtotta Trefort miniszternek a néptanító nyugdíjazásának ügyében készített javaslatát. A miniszter ur nagyon hidegen fogadta a küldöttséget. Nevezetesen, de egyszersmind számlát gerjesztett vol beszédnek azon része, melyben mind saját, mind hivatalos közvegeinek tehetetlenségét bevallá, végül Gyöczyhez utasítá a tanítókat; ennek modora szívesebb volt, de ép oly kevés reményt nyujtott.

— A bécsi egyetem orvosi karának egyik jeles tagja Rokyanszki jelenleg Budapesten időz.

— Szent-Pétervárot női egyetemet fognak felállítani, okot szolgáltatott erre azon körülmény, hogy Zürichben elittották az orosz nállgatásokat az orvosi tanfolyamról. A „magasabb nőiskolára” évenként 63 ezer rubel van előirányozva.

Tanügy.

— Az egyetemes tanítógyűlés bizottsága benyujtotta Trefort miniszternek a néptanító nyugdíjazásának ügyében készített javaslatát. A miniszter ur nagyon hidegen fogadta a küldöttséget. Nevezetesen, de egyszersmind számlát gerjesztett vol beszédnek azon része, melyben mind saját, mind hivatalos közvegeinek tehetetlenségét bevallá, végül Gyöczyhez utasítá a tanítókat; ennek modora szívesebb volt, de ép oly kevés reményt nyujtott.

— A bécsi egyetem orvosi karának egyik jeles tagja Rokyanszki jelenleg Budapesten időz.

— Szent-Pétervárot női egyetemet fognak felállítani, okot szolgáltatott erre azon körülmény, hogy Zürichben elittották az orosz nállgatásokat az orvosi tanfolyamról. A „magasabb nőiskolára” évenként 63 ezer rubel van előirányozva.

Ausztria.

Hiába öltöztették nyelvüket az osztrák sógorok a budapesti nemzetközi galavánásra; hasztalan volt minden esküvő, mert — magoknak ásták meg most az egyszer a vermet.

A nemzetközi galavánásár Bécében nem sikerült. Látni való volt az előre, hogy a hol nincs ga naternés, ott még az osztrák furlang sem teremtetni gabnát.

Nude e tárgy felett már bátran térhetünk napirendre.

A „Wiener Zeitung” jelenti, hogy egy császári rendelet szerint Istriában Görözben és Grudiszkában, f. hó 19-re, Triest és környékére nézve pedig e hó 29-re van a tartományi gyűlés összehívva. A felső ausztriai katolikus broadmelet könyvnyomdát és egy ultramontan irányu lapot szándékozáván létrehozni, engedélyt kért a könyvnyomda felállítatására, a község és helytartóság megtagadta ugyan az engedélyt, de a miniszterium megengedte azt.

Külföld.

Éljen a spanyol köztársaság! Örömhirt telezhetünk lenné. Franciaországban Németország és Anglia által a spanyol kormány elősmertette. Amerika, Belgium, Hollandia, Anglia, Itália és Németország követelt a spanyol kormány elősmertése alkalmából szerencselátnyaikat jelenték ki Ullóának. Az elősmertés kezdeményezésért Ullóa köszönő iratot küldött a német császárnak.

— Oh, negy ég. — mondá hangja gyönyörű csengésével — ha magadéknak választál, tördök ki emlékezetemből a szerelmet, mely Salomon boldogítására eszgedoz szívemben, változtatd át, hogy a tulviágz udvének dőlveiben lelje gyönyöröd.

Ez ég felé tekintő halvány alak megrázta az ifjut, nem uralkodhatván tovább áradó érzelmé fölött, a térdelő Áza elé lépett.

— Ah Áza. Életem boldogsága, nézz reám, én vagyok Salomon, kit te szeretsz. Emeld felem szemcsillagod varázsát, haud om-lom le és ottárnyéj előtt. Szerelmem lobog boldogságom örök tüze, szárváiban zeng örömmel harmóniája, kebleden virul üdvöm édeje.

A térdelő leányka halva az ismeretes előhangot, félegyenesedék; mint telen lapott tolvaj a szemérem pirjával égő arczán olvasztá szemszögárát az ifju tekintetébe. Oh, nem az az életremény boldogító tekintete volt ez, nem az ifju szerelem, vágy, epedés erőteljes sugárá tündöklött e szemből, mely pár hónap előt lelkesteté, hanem az önmegadás, kétségbeesés villámfénye volt.

(Folyt. következők.)

